

ΕΘΝΙΚΕΣ/ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΕΞΥΠΝΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ (RIS3)

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ 2014-2020

Οι νέοι κανόνες και η νομοθεσία που διέπουν τον επόμενο γύρο επένδυσης από την πολιτική συνοχής της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 υιοθετήθηκαν επίσημα από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2013.

Το παρόν αποτελεί ένα ενημερωτικό δελτίο από μια σειρά που επισημαίνει τα βασικά στοιχεία της νέας προσέγγισης.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

Ποιο είναι το ζήτημα;

Ποιος είναι ο στόχος;

Ποια είναι η νομική βάση;

Ποια είναι τα πρακτικά αποτελέσματα;

Ποιες οι διαφορές σε σχέση με την περίοδο 2007-2013;

Ενσωματώνονται Εθνικές/Περιφερειακές στρατηγικές έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγικές RIS3), δηλαδή ημερήσιες διατάξεις οικονομικού μετασχηματισμού με βάση τη θέση, οι οποίες κάνουν πέντε σημαντικά πράγματα:

- » Επικεντρώνουν την υποστήριξη της πολιτικής και τις επενδύσεις σε βασικές εθνικές/περιφερειακές προτεραιότητες, προκλήσεις και ανάγκες για ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση.
- » Αξιοποιούν τα δυνατά σημεία κάθε χώρας/περιφέρειας, τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματά της και τη δυναμική για αριστεία.
- » Υποστηρίζουν την τεχνολογική, καθώς και τη βασισμένη στην πρακτική καινοτομία και στοχεύουν στην τόνωση των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα.
- » Επιτυγχάνουν την πλήρη συμμετοχή των παραγόντων και ενθαρρύνουν την καινοτομία και τον πειραματισμό.
- » Αναπτύσσονται βασισμένες σε αποδείξεις και περιλαμβάνουν εύρωστα συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Ποιο είναι το ζήτημα;

[↑ Επάνω](#)

Η «Ευρώπη 2020» είναι η αναπτυξιακή στρατηγική για την ερχόμενη δεκαετία. Σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο, θέλουμε την ΕΕ να **εξελιχθεί σε μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς περιορισμούς οικονομία**. Αυτές οι τρεις αμοιβαία ενισχυόμενες προτεραιότητες θα πρέπει να βοηθήσουν την ΕΕ και τα Κράτη Μέλη να υλοποιήσουν υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής.

Συγκεκριμένα, η Ένωση έχει θέσει πέντε φιλόδοξους στόχους – σε απασχόληση, **καινοτομία**, εκπαίδευση, κοινωνική ένταξη και κλίμα/ενέργεια – να υλοποιηθούν μέχρι το 2020. Το κάθε Κράτος Μέλος έχει υιοθετήσει το δικό του εθνικό στόχο σε κάθε ένα από αυτούς τους τομείς. Συγκεκριμένες δράσεις στηρίζουν τη στρατηγική σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ.

Οι εθνικές και περιφερειακές αρχές σε όλη την Ευρώπη **θα καταρτίσουν στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης σε διαδικασία ανακάλυψης της επιχειρηματικότητας** έτσι ώστε να είναι γίνει πιο **αποδοτική** η χρήση των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων της ΕΕ και να **αυξηθούν οι συνέργειες** μεταξύ διαφορετικών εθνικών και περιφερειακών πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων.

Το σκεπτικό της πολιτικής RIS3

Να καταστεί η καινοτομία μια προτεραιότητα για όλες τις περιφέρειες

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» προϋποθέτει να εξετάσουν οι διαμορφωτές πολιτικής τον τρόπο αλληλοσχέτισης των διαφορετικών πτυχών της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς περιορισμούς ανάπτυξης. Οι ολοκληρωμένες στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης απαντούν σε περίπλοκες αναπτυξιακές προκλήσεις μέσω της προσαρμογής της πολιτικής στο περιφερειακό πλαίσιο.

Η RIS3 υποστηρίζει τη δημιουργία θέσεων εργασίας βασισμένων στη γνώση και την επίτευξη ανάπτυξης όχι μόνο σε σημαντικούς πόλους της έρευνας και της καινοτομίας (E&K), αλλά και σε λιγότερο αναπτυγμένες και αγροτικές περιοχές.

Η RIS3 αποτελεί βασικό τμήμα της προτεινόμενης αναμόρφωσης της πολιτικής συνοχής της ΕΕ καθώς υποστηρίζει τη θεματική επικέντρωση και ενισχύει το στρατηγικό προγραμματισμό και τον προσανατολισμό προς τις επιδόσεις.

Να επικεντρώσει τις επενδύσεις και να δημιουργήσει συνέργειες

Η RIS3 επικεντρώνει τις προσπάθειες οικονομικής ανάπτυξης και τις επενδύσεις στα σχετικά δυνατά σημεία κάθε περιοχής, αξιοποιώντας τις οικονομικές ευκαιρίες και τις αναδυόμενες τάσεις, και ενεργοποιούμενη προς την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης.

Η RIS3 ενισχύει την προστιθέμενη αξία, τον αντίκτυπο και την ορατότητα της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης. Εξασφαλίζει την αξία των χρημάτων σε εποχές σφικτών προϋπολογισμών και (πιο) περιορισμένων δημόσιων πόρων.

Η RIS3 διασφαλίζει συνέργειες μεταξύ ευρωπαϊκών πολιτικών και χρηματοδότησης, συμπληρώνοντας εθνικά και περιφερειακά προγράμματα και ιδιωτικές επενδύσεις.

Να βελτιώσει τη διαδικασία καινοτομίας

Η RIS3 απαιτεί έξυπνες, στρατηγικές επιλογές και χάραξη πολιτικών βασισμένων σε αποδείξεις. Οι προτεραιότητες καθορίζονται βάσει μιας διαδικασίας ανακάλυψης της επιχειρηματικότητας από τη βάση με τη στήριξη στρατηγικών πληροφοριών σχετικά με τα μέσα ⁽¹⁾, τις προκλήσεις ⁽²⁾, τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και τη δυναμική για αριστεία ⁽³⁾ μιας περιφέρειας.

Στην RIS3 εντάσσεται και η διασφάλιση ότι το μείγμα πολιτικών, δηλαδή ο συνδυασμός εργαλείων πολιτικής που είναι διαθέσιμος σε συγκεκριμένο περιφερειακό περιβάλλον – ενισχύσεις, δάνεια και άλλη υποστήριξη – είναι αποτελεσματικός στην επίτευξη των στόχων της συνολικής πολιτικής, βοηθά τις επιχειρήσεις και επιτρέπει τη μόχλευση ιδιωτικών επενδύσεων.

Η RIS3 περιλαμβάνει την ανάπτυξη δεικτών αποτελεσμάτων και τη χρήση τους για την δημιουργία, καθοδήγηση και προσαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων. Προωθούν έτσι τη συνεχή αξιολόγηση και εκμάθηση πολιτικών, την κοινή χρήση εμπειριών και καλών πρακτικών μεταξύ περιφερειών.

(1) Συμπεριλαμβανομένων βιομηχανικών δομών, ερευνητικών ινστιτούτων, επιστήμης, τεχνολογίας, δεξιοτήτων, ανθρώπινου κεφαλαίου, περιβάλλοντος, πρόσβασης στην αγορά, συστημάτων διακυβέρνησης, και σχέσεων και συνδέσεων με άλλες περιφέρειες.

(2) Συμπεριλαμβανομένων δημογραφικής γήρανσης, αναντιστοιχιών στην αγορά εργασίας, απομακρυσμένης τοποθεσίας και περιβαλλοντικών πτυχών.

(3) Για παράδειγμα, SWOT, ανάλυση προοπτικών και τάσεων, αντιστοίχιση τεχνολογιών, ανάλυση συστάδων, επιχειρηματική γνώση των αγορών.

Να βελτιώσει τη διακυβέρνηση και να εμπλέξει πιο στενά όλους τους παράγοντες

Η RIS3 ενθαρρύνει όλους τους παράγοντες να ενωθούν για ένα κοινό όραμα. Συνδέει μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, ενθαρρύνει την πολυ-επίπεδη διακυβέρνηση και βοηθά στη δημιουργία ενός κοινωνικού κεφαλαίου δημιουργίας εντός της κοινότητας.

Η διαδικασία της RIS3 πρέπει να είναι διαδραστική, να άγεται από την περιφέρεια και να βασίζεται στη συναίνεση. Αν και το ακριβές μείγμα των εμπλεκόμενων φορέων θα εξαρτάται από το περιφερειακό πλαίσιο, είναι σημαντικό να εμπλακούν πλήρως όλοι οι εταίροι στην ανάπτυξη, υλοποίηση και παρακολούθηση στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης.

Το οικονομικό σκεπτικό

Να αναπτυχθούν και υλοποιηθούν στρατηγικές οικονομικού μετασχηματισμού

Η RIS3 απαιτεί μια ολοκληρωμένη, βασισμένη στη θέση προσέγγιση στο σχεδιασμό και υλοποίηση πολιτικών. Οι πολιτικές πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στο τοπικό πλαίσιο, αναγνωρίζοντας ότι υπάρχουν διαφορετικά μονοπάτια προς την περιφερειακή καινοτομία και την ανάπτυξη.

Μεταξύ αυτών: α) αναζωογόνηση παραδοσιακών τομέων μέσω δραστηριοτήτων υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και νέες εξειδικευμένες αγορές, β) εκσυγχρονισμός μέσω υιοθέτησης και διάχυσης νέων τεχνολογιών, γ) διαφοροποίηση σε τεχνολογικό επίπεδο από υφιστάμενες εξειδικεύσεις σε συναφή πεδία, δ) ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων μέσω ριζικής τεχνολογικής αλλαγής και ριζοσπαστικών καινοτομιών, και ε) εκμετάλλευση νέων μορφών καινοτομίας όπως η ανοικτή και η κατευθυνόμενη από τον χρήστη καινοτομία, η κοινωνική καινοτομία και η καινοτομία υπηρεσιών.

Να αποκριθεί σε οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις

Η Ευρώπη αντιμετωπίζει έναν ασταμάτητο παγκόσμιο ανταγωνισμό για ταλέντα, ιδέες και κεφάλαια. Ταυτόχρονα, η δημοσιονομική λιτότητα απαιτεί από τις κυβερνήσεις να επικεντρώνουν τους περιορισμένους πόρους σε λίγες περιοχές και μέτρα με πραγματική δυναμική για τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας και ανάπτυξης.

Οι περισσότερες περιφέρειες μπορούν να αποκτήσουν ένα πραγματικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσω της εύρεσης εξειδικευμένων αγορών, ή ενσωματώνοντας νέες τεχνολογίες σε παραδοσιακούς κλάδους και αξιοποιώντας την «έξυπνη» περιφερειακή δυναμική τους.

Οι στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης μπορούν επίσης να αποτελέσουν ένα ισχυρό εργαλείο για την αντιμετώπιση κοινωνικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών και ενεργειακών προκλήσεων, όπως η δημογραφική αλλαγή, η αποτελεσματική διαχείριση πόρων, η ενεργειακή ασφάλεια και η αντοχή στην κλιματική αλλαγή.

Να γίνουν οι περιφέρειες πιο εμφανείς σε διεθνείς επενδυτές

Δίνοντας έμφαση σε αυτό που προσφέρει σε μια περιφέρεια τη μεγαλύτερη ανταγωνιστική της ικανότητα, η έξυπνη εξειδίκευση βοηθά στην τοποθέτηση της περιφέρειας σε επιμέρους παγκόσμιες αγορές/εξειδικευμένες αγορές και διεθνείς αλυσίδες αξίας.

Για να προσελκυσθούν ιδιωτικές επενδύσεις και να κερδηθεί η προσοχή διεθνών επενδυτών, είναι σημαντικό να γίνει επώνυμη (brand) η εξειδίκευση μιας περιφέρειας σε ένα επιμέρους πεδίο της γνώσης ή εξειδικευμένη αγορά και να υπάρξει σταθερή και ολοκληρωμένη υποστήριξη στην κατεύθυνση ενίσχυσης αυτής της εξειδίκευσης.

Να βελτιωθούν οι εσωτερικές και εξωτερικές συνδέσεις μιας περιφέρειας

Η βελτίωση των εσωτερικών συνδέσεων αποτελούσε για καιρό σήμα κατατεθέν της πολιτικής καινοτομίας (π.χ. δίκτυα τριπλής και τετραπλής έλικας, τρίγωνα γνώσης, συνεργασίες πανεπιστημίων-επιχειρήσεων, τομείς, κλπ.).

Ωστόσο, οι περιφέρειες χρειάζεται επίσης να είναι εξωστρεφείς, να τοποθετούνται σε ευρωπαϊκές και παγκόσμιες αλυσίδες αξίας, και να βελτιώνουν τις συνδέσεις και τη συνεργασία τους με άλλες περιφέρειες, τομείς και παράγοντες της καινοτομίας. Αυτό είναι σημαντικό για τη διεθνοποίηση των επιχειρήσεών τους, προκειμένου να επιτευχθεί κρίσιμη δυναμική των δραστηριοτήτων τομέα και να δημιουργηθούν εισροές γνώσης συναφούς με την υφιστάμενη γνωσιακή βάση της περιφέρειας ⁽⁴⁾.

Να αποφευχθούν αλληλεπικαλύψεις και αντιγραφές σε στρατηγικές ανάπτυξης

Στο παρελθόν, οι περιφέρειες που αντιμετώπιζαν αναπτυξιακές προκλήσεις προσπαθούσαν συχνά να αντιγράψουν τις ίδιες ή παρόμοιες προτεραιότητες άλλων περιφερειών με ηγετική θέση ακόμα κι όταν είχαν λίγα μέσα και μικρές πιθανότητες να εξελιχθούν σε παγκόσμιο ηγέτη στους τομείς που είχαν επιλέξει.

Η RIS3 ενθαρρύνει τις περιφέρειες να υιοθετήσουν πολιτικές που είναι ρεαλιστικά προσαρμοσμένες στις ικανότητες, ευκαιρίες και ανάγκες τους.

Η διεθνής και σε τεχνολογικό επίπεδο διαφοροποίηση είναι το κλειδί για την (επανα-)τοποθέτηση μιας περιφέρειας σε ένα παγκόσμιο, έντονα δυναμικό και μεταβαλλόμενο περιβάλλον, και για την ανάδειξη της στρατηγικής της σε σχέση με άλλων περιφερειών.

Να συγκεντρωθεί μια «κρίσιμη μάζα» πόρων

Η RIS3 μπορεί να διασφαλίσει ότι οι πόροι για την έρευνα και την καινοτομία θα φτάσουν το επίπεδο κρίσιμης μάζας, δηλαδή θα έχουν επαρκή δυναμική για να γίνουν αυτο-συντηρούμενοι, ή κρίσιμης δυναμικής, με την υποστήριξή τους μέσω στοχευμένων δράσεων ενίσχυσης ανθρώπινων πόρων και υποδομών γνώσης.

Αποδίδει σαφώς η επικέντρωση σε περιοχές πραγματικής δυναμικής και ισχύος σε σχέση με τη διασπορά μικρών επενδύσεων σε μη συνδεδεμένες περιοχές. Η κρίσιμη μάζα/δυναμική μπορεί να συγκεντρωθεί είτε εσωτερικά μέσα στην περιφέρεια, είτε μέσω εσωπορισμού (*insourcing*) και συνεργασίας με άλλες περιφέρειες.

Να προωθηθεί η διάχυση γνώσης και τεχνολογικής διαφοροποίησης

Ο πιο πολλά υποσχόμενος τρόπος για να προωθήσει μια περιφέρεια τη βασισμένη στη γνώση ανάπτυξη της είναι μέσω της διαφοροποίησης σε τεχνολογίες, προϊόντα και υπηρεσίες που συνδέονται στενά με υφιστάμενες κυρίαρχες τεχνολογίες και την περιφερειακή βάση δεξιοτήτων. Η διάχυση της γνώσης είναι άκρως επιτυχημένη όταν πραγματοποιείται εντός συναφών κλάδων (σε αντίθεση με τη διαφοροποίηση σε μη συνδεδεμένους τομείς).

Μέσα από τους πιο επιτυχημένους υφιστάμενους τομείς θα προκύψουν νέοι κλάδοι, μόνο όμως αν εγκαταλειφθούν τα σύνορα μεταξύ τομέων. Αυτό που μετρά δεν είναι η διαφοροποίηση *αφ' εαυτής* αλλά η εξειδικευμένη τεχνολογική διαφοροποίηση σε αναδυόμενες οικονομικές δραστηριότητες. Αφετηρία της είναι η υφιστάμενη περιφερειακή γνώση και οικονομικές δυνατότητες και στόχος οι συναφείς αλλά υψηλότερης προστιθέμενης αξίας δραστηριότητες.

Συνεπώς, οι περιφέρειες πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στη συμπληρωματικότητα μεταξύ συναφών οικονομικών δραστηριοτήτων, και να βρουν καλύτερους τρόπους να συνδυάσουν τα δυνατά τους σημεία έτσι ώστε να δημιουργηθούν νέες παραγωγικές δυνατότητες σε περιοχές με υψηλή δυναμική ανάπτυξης (π.χ. σταυρωτή ομαδοποίηση).

(4) http://www.eurada.org/index.php?option=com_content&view=article&id=184&Itemid=202&lang=en

Ποια είναι η νομική βάση;

[↑ Επάνω](#)

Ο κανονισμός (ΕΕ) 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 είναι νομική βάση που καθορίζει τη «στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης».

«Στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης» νοούνται οι εθνικές ή περιφερειακές, καινοτόμες στρατηγικές που θέτουν προτεραιότητες για τη αξιοποίηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με την ανάπτυξη και την αντιστοίχιση της δικής τους έρευνας και καινοτομίας με τις ανάγκες των επιχειρήσεων ώστε να αντιμετωπίσουν τις αναδυόμενες ευκαιρίες και τις εξελίξεις της αγοράς με συνεκτικό τρόπο, ενώ αποφεύγουν την περιττή επανάληψη και τον κατακερματισμό των προσπαθειών.

Μια στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης μπορεί να πάρει τη μορφή, ή να συμπεριληφθεί σε ένα εθνικό ή περιφερειακό πλαίσιο στρατηγικής πολιτικής έρευνας και καινοτομίας.

Οι στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης θα αναπτυχθούν μέσω της εμπλοκής εθνικών ή περιφερειακών διαχειριστικών αρχών και ενδιαφερομένων μερών όπως τα πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης, τη βιομηχανία και τους κοινωνικούς εταίρους σε μια διαδικασία ανακάλυψης της επιχειρηματικότητας.

Η ύπαρξη μιας εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης σε ευθυγράμμιση με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, για τη μόχλευση δαπανών στην ιδιωτική έρευνα και καινοτομία, η οποία είναι σύμφωνη με τα χαρακτηριστικά καλώς λειτουργούντων εθνικών ή περιφερειακών συστημάτων Ε&Κ είναι προϋπόθεση για την αποδοτική και αποτελεσματική επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου για όλες τις επενδυτικές προτεραιότητες στο πλαίσιο του θεματικού στόχου νούμερο 1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας.

Ο εκ των προτέρων όρος της RIS3 απαιτεί να **έχουν θέσει σε εφαρμογή** τα Κράτη Μέλη και οι περιφέρειες **έξυπνη εξειδίκευση η οποία:**

- » βασίζεται σε ανάλυση SWOT ή άλλη παρόμοια ανάλυση για να επικεντρώσει τους πόρους σε ένα περιορισμένο σύνολο προτεραιοτήτων έρευνας και καινοτομίας,
- » περιγράφει μέτρα προς τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων σε έρευνα, τεχνολογία και ανάπτυξη (ETA),
- » περιέχει ένα σύστημα παρακολούθησης και επισκόπησης,
- » εξετάζει ότι ένα Κράτος Μέλος έχει υιοθετήσει ένα πλαίσιο που περιγράφει τους διαθέσιμους πόρους του προϋπολογισμού για έρευνα και καινοτομία, και
- » εάν ένα Κράτος Μέλος έχει υιοθετήσει ένα πολυετές σχέδιο κατάρτισης προϋπολογισμού και απόδοσης προτεραιοτήτων για επενδύσεις που συνδέονται με προτεραιότητες της ΕΕ (Ευρωπαϊκό Στρατηγικό Φόρουμ Ερευνητικών Υποδομών – ΕΣΦΕΥ).

Ποια είναι τα πρακτικά αποτελέσματα;

[↑ Επάνω](#)

Οι εκ των προτέρων όροι της RIS3 απαιτούν τα Κράτη Μέλη και οι περιφέρειες της ΕΕ **να καθορίσουν τις εξειδικεύσεις γνώσης** που ταιριάζουν καλύτερα στη δυναμική καινοτομίας τους, στη βάση των μέσων και των δυνατοτήτων τους.

Αυτό πρέπει να το κάνουν μέσω μιας διαδικασίας **«ανακάλυψης της επιχειρηματικότητας»**, δηλαδή της εμπλοκής βασικών παραγόντων της καινοτομίας και επιχειρήσεων. Έτσι, αντί να είναι μια στρατηγική που επιβάλλεται άνωθεν, η έξυπνη εξειδίκευση εμπλέκει **και φέρνει σε συνεργασία επιχειρήσεις, ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια** για να καθοριστούν οι πιο πολλά υποσχόμενες περιοχές εξειδίκευσης ενός Κράτους Μέλους ή περιφέρειας, αλλά και να εντοπιστούν οι αδυναμίες που παρεμποδίζουν την καινοτομία ⁽⁵⁾.

Στη συνέχεια, οι εθνικές ή περιφερειακές αρχές πρέπει να συντάξουν **ένα έγγραφο όπου θα περιγράφεται η προτεινόμενη στρατηγική για την εν λόγω χώρα ή περιφέρεια** και, συγκεκριμένα, οι **σχεδιαζόμενες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις συμπεριλαμβανομένων αυτών από διαρθρωτικά ταμεία στην έρευνα**, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία.

Αυτή η στρατηγική δεν πρέπει μόνο να αξιοποιήσει ή/και να στοχεύσει στην **περιφερειακή επιστημονική αριστεία** αλλά επίσης να υποστηρίξει **τη βασισμένη στην πρακτική («μη τεχνολογική») καινοτομία** ⁽⁶⁾ και να συμπεριλάβει την υιοθέτηση και διάχυση **της γνώσης και της καινοτομίας**.

Η στρατηγική πρέπει να έχει δυνατότητα αυτο-αξιολόγησης και, εάν είναι δυνατόν, αξιολόγησης από ομότιμους. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την εκπλήρωση των όρων σχετικά με τη διαπραγματεύση της σύμβασης εταιρικής σχέσης, καθώς και των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Πιο επιμέρους καθοδήγηση για περιφέρειες και Κράτη Μέλη αναφορικά με τον τρόπο ανάπτυξης και υλοποίησης περιφερειακών στρατηγικών καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση είναι διαθέσιμη με τη μορφή ενός μεθοδολογικού και πρακτικού οδηγού ⁽⁷⁾.

Η περιφερειακή στρατηγική ανάπτυξης στηρίζεται επίσης μέσω της **πλατφόρμας έξυπνης εξειδίκευσης** που άρχισε να λειτουργεί τον Ιούνιο 2011. Τη διαχείριση της Πλατφόρμας έχει μια ομάδα στο Κοινό Κέντρο Ερευνών (ΚΚΕρ-IMTM) στη Σεβίλλη, της Ισπανίας. Παρακολουθείται από μια Διοικούσα Επιτροπή που περιλαμβάνει εμπειρογνώμονες από διάφορα τμήματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Λαμβάνει επίσης δεδομένα από μια Ομάδα Εκπροσώπων (Mirror Group) από ευρωπαίους υψηλόβαθμους εμπειρογνώμονες και εκπροσώπους δικτύων. Θα προσφέρει μια σειρά υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων καθοδήγησης, κατάρτισης και υποστήριξης σε εθνικές/περιφερειακές στρατηγικές με αξιολόγηση από ομότιμους. Ενθαρρύνονται τα Κράτη Μέλη και οι περιφέρειες να εγγραφούν στην Πλατφόρμα με μια επίσκεψη στην αρχική σελίδα της ⁽⁸⁾.

(5) http://ec.europa.eu/invest-in-research/monitoring/knowledge_en.htm (cf. D. Foray και συν, Έξυπνη εξειδίκευση – η ιδέα, Ιούνιος 2009).

(6) Για παράδειγμα, κοινωνικές και καινοτομίες υπηρεσιών, δράση για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων, νέα επιχειρηματικά μοντέλα και μέτρα ζήτησης όπως δημόσιες προμήθειες.

(7) http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/smart_specialisation/smart_ris3_2012.pdf

(8) <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu>

Ποιες οι διαφορές σε σχέση με την περίοδο 2007-2013;

[↑ Επάνω](#)

Η έξυπνη εξειδίκευση δεν είναι κάτι νέο. Αντίθετα, είναι μια εκλέπτυνση και αναβάθμιση της υφιστάμενης μεθοδολογίας για τον προγραμματισμό διαρθρωτικών ταμείων. Βασίζεται σε 15 χρόνια εμπειρίας στην υποστήριξη στρατηγικών καινοτομίας στις περιφέρειες, και την **οικονομική σκέψη πρώτης γραμμής** από μείζονες διεθνείς θεσμούς όπως η Διεθνής Τράπεζα, ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ. Οι πιο προηγμένες περιφέρειες συμμετέχουν ήδη σε παρεμφερείς στρατηγικές ασκήσεις, όπως υπογραμμίζεται από την πρωτοβουλία Περιφέρειες για την οικονομική αλλαγή⁽⁹⁾ ή το Περιφερειακό παρατηρητήριο καινοτομίας⁽¹⁰⁾.

Η έξυπνη εξειδίκευση αποσκοπεί στον **εντοπισμό των μοναδικών χαρακτηριστικών και μέσων κάθε χώρας και περιφέρειας**, επισημαίνοντας τα **ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα** κάθε περιφέρειας, και συγκεντρώνοντας περιφερειακούς παράγοντες και πόρους γύρω από ένα **όραμα που άγεται από την αριστεία για το μέλλον τους**. Σημαίνει επίσης ενίσχυση των περιφερειακών συστημάτων καινοτομίας, μεγιστοποίηση των ροών γνώσης και εξάπλωση των οφελών της καινοτομίας σε όλο το εύρος της περιφερειακής οικονομίας.

Αποσκοπεί στη συμφιλίωση δυο ορθολογισμών πολιτικής δράσης:

- » τη θέσπιση κάθετων προτεραιοτήτων σχετικά με τομείς, τεχνολογίες και δράσεις παρά να θεσπίσει γενικές προτεραιότητες όπως την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ έρευνας και βιομηχανίας ή τη βελτίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου,
- » τη συμπίληψη δυναμισμού, ανταγωνιστικών συμμετοχών και επιχειρηματικής γνώσης συνδυάζοντας επιστήμη, τεχνολογία, μηχανική με τη γνώση των εξελίξεων στην αγορά, τις επιχειρηματικές ανάγκες και τις αναδυόμενες ευκαιρίες.

Το νέο είναι ότι η Επιτροπή προτείνει να τεθούν αυτές οι στρατηγικές **ως προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ**. Τα Κράτη Μέλη και οι περιφέρειες της ΕΕ **πρέπει να έχουν θεσπίσει στρατηγικές RIS3 πριν εγκριθούν τα επιχειρησιακά τους προγράμματα που υποστηρίζουν αυτές τις επενδύσεις**.

Για περισσότερες πληροφορίες

Για περισσότερα ενημερωτικά δελτία σχετικά με θέματα πολιτικής συνοχής:
http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/publication/index_el.cfm

Για περισσότερες γενικές πληροφορίες σχετικά με την περιφερειακή πολιτική:
http://ec.europa.eu/regional_policy/index_el.cfm

(9) http://europa.eu/legislation_summaries/regional_policy/review_and_future/g24240_el.htm

(10) <http://www.rim-europa.eu>